

S. M.

"The Miners in Crisis and War. A History of the Miners Federations of Great Britain (from 1930 onwards)", R. Page Arnot, London 1961 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 7/3, 391

1962

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z. J. Szokalskaja, *Żizniennyj put J. M. Szokalskogo*, Gosudarstwiennoje izdatielstwo geograficzeskoj literatury, Moskwa 1960; s. 127.

J. Szokalski (1856—1940) był profesorem Akademii Wojenno-Morskiej (1910—1930) i uniwersytetu w Leningradzie (1925—1940). Już od wczesnej młodości interesował się naukami geograficznymi, z czasem specjalizował się głównie w trzech kierunkach: oceanografii, orografii i kartografii.

Pierwsze prace naukowe Szokalskiego dotyczyły zagadnień praktycznych meteorologii i hydrografii. W roku 1917 została wydana drukiem jego klasyczna praca *Oceanografia*, która do dziś nie straciła znaczenia i wartości naukowej. W latach 1923—1927 zorganizował on ekspedycję oceanograficzną, która miała na celu kompleksowe badanie Morza Czarnego. Organizował też zbieranie materiałów hipsometrycznych celem opracowania mapy ukształtowania powierzchni Rosji, interesował się oprócz tego metodyką prac kartograficznych oraz wydał wiele map i atlasów.

Był przewodniczącym Towarzystwa Geograficznego ZSRR (1917—1931), uczestniczył w przygotowaniu II Międzynarodowego Roku Polarnego (1932—1933) oraz w wielu międzynarodowych kongresach geograficznych (m.in. przewodniczył radzieckiej delegacji na III Hydrologiczną Konferencję Krajów Bałtyckich w Warszawie w 1930 r.). Prof. Szokalski był członkiem wielu akademii i towarzystw naukowych zagranicznych. W uznaniu jego trwałych zasług i dla uczczenia pamięci nazwano jego imieniem kilka cieśnin, szczytów, lodowców oraz jezioro na półwyspie Kanin.

Autorka podała również niektóre szczegóły z pedagogicznej i organizacyjno-społecznej działalności swego ojca. Całość napisana jest w sposób rzeczowy i interesujący.

cd

R. Page Arnot, *The Miners in Crisis and War. A. History of the Miners Federation of Great Britain (from 1930 onwards)*, George Allen and Unwin Ltd., London 1961, s. 451, ilustr. 18 + wykresy i tablice.

Książka o górnikach w czasie kryzysu i wojny obejmuje lata 1930—1944 — okres wielkiego kryzysu gospodarczego i II wojny światowej. Kryzys światowy nie tylko wniósł z końcem lat dwudziestych zaburzenia do produkcji kopalń i sytuacji spółek węglowych, lecz odbił się ostro na pracownikach przemysłu węglowego. Przemiany ekonomiczne i organizacyjne w brytyjskim przemyśle węglowym, wymogi poziomu produkcji krajowej, pewne interwencyjne koncepcje rządowe, działalność Labour Party — oto tło socjalno-ekonomicznej i prawnej sytuacji rzesz górników w brytyjskich zagłębiach węglowych (Lancashire, Yorkshire, Durham, Northumberland, Szkocja, południowa Walia itd.). Przed Zrzeszeniem Górników Brytyjskich stało wówczas wiele problemów do rozwiązania, począwszy od spraw bezpieczeństwa pracy do utrzymania kopalń w ruchu, obrony interesów górnika, poziomu płac itd. Walka o rynki światowe pod koniec lat trzydziestych, a wreszcie wybuch II wojny postawiły górników brytyjskich przed nowymi zadaniami i bardziej skomplikowanymi problemami ekonomicznymi i prawno-organizacyjnymi. Te ostatnie znalazły po wojnie nowe rozwiązania w warunkach upaństwowienia brytyjskiego przemysłu węglowego.

Starannie wydana książka zaopatrzona jest w indeksy osobowy i ogólny.